
Aan:	Connekt
Van:	Liesbeth Staps, TKI Dinalog/ Arjan Koeslag, EP Nuffic
Datum:	10 december 2015
Betreft:	Buitenland Promotie Kennisexport bundeling van ladingstromen Projectnummer: PTL08.006, Deliverable 3B: <i>Verslag workshop collaboration showcase Indonesië, 9 december 2015</i>

Introductie

Delen uit de in ontwikkeling zijnde propositie worden in het kader van de buitenlandpromotie export activiteiten uitgedragen. Met betrekking tot samenwerking in de keten wordt het deel van triple helix samenwerking in logistieke ketens vanuit de exportbenadering middels onderwijs-onderzoek-innovatie uitgedragen op de Neso Indonesia alumni bijeenkomst op 9 december 2015 in Den Haag alsook in gesprekken in Indonesië.

Seminar programma Indonesië bijeenkomst 9 december 2015

EP-Nuffic organiseert in samenwerking met andere partijen een eerste seminar in Nederland om de samenwerking tussen Indonesië en Nederland in kaart te brengen, de belangrijkheid te onderstrepen en kansen voor verbetering te identificeren. Samenwerking op het gebied van logistiek ten behoeve van exportpromotie van kennis en kunde is hierin als onderdeel opgenomen.

In relatie met de buitenlandpromotie activiteiten wordt er bijgedragen aan drie programma-onderdelen:

1. Arjan Koeslag, accountmanager Entrepreneurship van EP-Nuffic presenteert in het plenaire programma de LivingLab benadering in Indonesië op het gebied van logistiek.
2. Het nut en de korte versus lange termijn opbrengsten van onderwijs-samenwerking wordt bediscussieerd in break-out workshops onder leiding van André van der Ven, Radboud Universiteit Nijmegen and Eric Beerkens, Universiteit Leiden met participatie van Albert Veenstra, directeur TKI Dinalog.
3. De Triple Helix samenwerking en de toepasbaarheid op Indonesië wordt bediscussieerd in break-out workshops onder leiding van Jan Reint Smit, RVO en Mervin Bakker, directeur NESO Indonesië, met participatie van Liesbeth Staps, TKI Dinalog.

Netherlands-Indonesia collaboration in education, research and innovation: opportunities revisited

9 December 2015, New Babylon Meeting Center, The Hague

12:00 Registration and lunch

13:00 Opening and word of welcome by Freddy Weima, General Director EP-Nuffic

13:10 Opening address

o Ms Ourina Ritonga, Acting Chargé d'Affaires, Embassy of The Republic of Indonesia

13:20 Setting the scene: new perspectives on cooperation

- Research: New developments in Indonesian research policies and research funding

o Mayling Oey-Gardiner, Emeritus Professor, member of AIPI

o Mokhammad Mahdum, Director of Investment, Business Development and Partnership, LPDP

- Education: capacity building and double degree programmes in Indonesia

o Tom Loran, Education Manager, Twente University/ITC

- **Economic cooperation: the LivingLab approach in Indonesia**

o Arjan Koeslag, Account Manager Entrepreneurship, EP-Nuffic

14:20 Panel discussion: The importance of the Netherlands – Indonesia collaboration in education and research: present status and future perspectives - Moderator Ad Boeren. Members of the panel:

- o Mervin Bakker, EP-Nuffic NESO Jakarta
- o Peter van der Bloemen, Ministry of Foreign Affairs
- o Karin Dekker, Ministry OCW
- o Louise Vet, NIOO-KNAW
- o Bambang Hari Wibisono, Embassy of The Republic of Indonesia

15:00 Coffee break

15:30 Break-out sessions: towards better coordination and greater coherence

1. Enhancing efficiency: information sharing, joint strategies and platforms - Moderator Klaas-Wybo van der Hoek

2 & 3: Balancing the benefits from academic partnerships with Indonesia: short term gains or longer term investments? - Moderators André van der Ven and Eric Beerkens

4 & 5: Triple Helix arrangements: what works for and in Indonesia? – Moderators Jan Reint Smit and Mervin Bakker

6. Looking for synergy in bilateral, multilateral and private funding mechanisms and opportunities - Moderator Renée van Kessel - Hagesteijn

17:00 Reporting back by the chairs of the break-out sessions

17:30 Follow-up action plan and closing

- o Theo Hooghiemstra, Director EP-Nuffic

17:45 Drinks

Zie voor deelnemers, bijlage 1.

1. Presentatie Living Lab benadering logistiek in Indonesië

Arjan Koeslag, accountmanager Entrepreneurship EP-Nuffic

Arjan Koeslag presenteerde namens EP Nuffic de Living Lab benadering logistiek in Indonesië, met daarbij de nadruk op samenwerking in de keten en supply chain mapping waar onderwijs en bedrijfsleven toegevoegde waarde leveren.

Ook werd de PT Ollopp case als onderdeel van de Living Lab activiteiten gepresenteerd. De inzet van kennis middels studenten die in het kader van hun onderwijsprogramma een stage hebben gevolgd bij PT Ollopp en onderzoek hebben uitgevoerd op de hele keten inclusief de ketenpartners heeft geleid tot economische waarde voor PT Ollopp middels verbeteringen in de efficiency van de keten, betere samenwerking met de ketenpartners en certificering ter verhoging van het export potentieel.

Animatie video Living Lab Logistiek Indonesië: <https://www.youtube.com/watch?v=KhbZ5YVYudc>

Zie case PT Ollopp in bijlage 2.

2. Workshop korte versus lange termijn opbrengsten van onderwijssamenwerking Indonesië

De discussie in deze workshop richtte zich, na een uiteenzetting over de kwaliteit en het functioneren van het Indonesische onderwijssysteem zelf, op de balans en het vinden van gemeenschappelijke delers en juist de reciprociteit. Die wordt met name gezien in :

- Handel: dat creëert een wederzijds belang en een basis voor verbinding op onderwijs en onderzoek. Dit is de basis van de buitenlandstrategie middels onderwijs – onderzoek/ samenwerking – business = handel.
- Society: het kennisnemen van elkaars structuur en sociale en economische ontwikkeling is in het belang van de toekomst voor beide landen. Heel veel hangt samen op persoonlijke contacten en drive van mensen en netwerken.
- Onderzoek: In Nederland is al veel ver geoptimaliseerd, waardoor er ook weinig ruimte is voor implementatie van nieuwe concepten en het zien van de effecten hiervan. Indonesië biedt vanuit Nederlands onderzoeksperspectief een heel goede experimenteeromgeving.

Een duidelijke conclusie van de discussie was dat het huidige instrumentarium niet aansluit bij de experimenteeromgeving en sociale aspecten van het welsalgen van samenwerking ten behoeve van vergroting van exportwaarde middels een living lab aangezien dat zich richt op 1 op1 onderzoek.

3. Workshop Triple Helix samenwerking en de toepasbaarheid op Indonesië

Onder leiding van Reint Jan Smit en Mervin Bakker werd gediscussieerd aan de hand van de Living Lab Logistiek showcase over triple helix samenwerking en de effectiviteit. Een aantal leerpunten:

- Willen bedrijven afzet creëren in Indonesië, moeten ook de capabilities daar aanwezig zijn om vervolgens bijvoorbeeld die producten en diensten te kunnen opereren – ook gezien de eis ten aanzien van local sourcing in Indonesië (zoals ook in andere landen het geval is). Nederland Maritiem Land ziet bijvoorbeeld een tekort aan kennis op vocational level: de noodzaak voor het op één lijn brengen van industrie en onderwijs.
- Voor echte samenwerking en kansencreatie dient er meer flexibiliteit te zijn vanuit Indonesische universiteiten met betrekking tot de duur van stages op basis van de behoefte van bedrijven (was max 2 weken). Die flexibiliteit is nu geïmplementeerd wat betere mogelijkheden biedt voor onderzoek bij bedrijven en het in lijn brengen van Nederlandse en Indonesische studenten bij onderzoek.
- Het instrumentarium sluit niet aan bij de fluïde living lab approach, terwijl dat juist nodig is in een land als Indonesië: het is een zich snel ontwikkelend land waar volgend jaar weer ander beleid en partners zijn, terwijl het Nederlands economische instrumentarium zich richt op vooraf gedefinieerde partners en resultaten. Hierbij is ondersteunende coördinatie voor het uitwerken van ideeën en het implementeren van onderzoeksresultaten zoals NESO kan bieden ook cruciaal is.
- Een aantal voorbeelden die als inspiratie voor optimalisatie kunnen dienen zijn:
 - [BE-Basic](#)
 - [Holland Water Challenge](#) (gedreven door bedrijfsleven)
 - Van Hall Larenstein hogeschool [2+2 programma](#) in India

Showcase inzet in bilaterale gesprekken in Indonesië

De contouren van de in ontwikkeling zijnde propositie en onderwijs-praktijkgericht onderzoek-innovatie en business is gepresenteerd en getoetst in diverse bilaterale gesprekken in het netwerk van Living Lab Logistiek Indonesia-Netherlands door EP-Nuffic NESO Jakarta. Hieronder een aantal voorbeelden:

Datum	wie	wat
Diverse data	PT Ollo: Chair Ollong	Supply Chain improvement for Nutmeg from Ambon – Rotterdam. Zoeken van andere producten ten behoeve van bundeling met de nootmuskaat ladingstromen.

17 Nov 2015	Universitas Hasanuddin: Prof Gagaring, Prof Jamal, Pelindo IV, Bu, Niken Probowati	PELRA: restructure + connect to major commodity flows; bundeling ladingstromen
19 Nov 2015	Ministry of Maritime Affairs: Jakarta Fisheries Academy, WUR, DKI Jakarta	Presentatie samenwerking in de supply chain 'The Dutch Way'. Discussie Supply Chain Mapping visproducten (binnenlands en export)
4 Dec 2015 30 Nov 2015	Ministry of Transportation / R&D Agency: Bu Elly Sinaga (Director General), Pak Chandra (Dir Maritime R&D)	Food Secure Supply Chains Eastern Indonesia (Pilot North Maluku); bundeling ladingstromen en transparantie

Input voor buitenlandpromotie logistiek ontwikkeling propositie ketenregie en samenwerking

Op basis van de presentatie en discussies worden de volgende aandachtspunten meegenomen voor de propositieontwikkeling:

- Betrokkenheid bedrijfsleven met relevante cases
- Afstemming gezamenlijke doelstellingen
- Fluïde werkvorm: (living) om echt impact te kunnen maken.
- Instrumentarium en structuur ondersteuning ontwikkelen

Bijlage 1

Deelnemers Netherlands-Indonesia collaboration seminar (Voorinschrijving)

FAMILYNAME	PREFIX	FIRSTNAME	COMPANY
Hoek	van der	Klaas-Wybo	Stenden University OAS
Dekker		Karin	MinOCW
Linden	van der	Ivo	Netherlands Water Partnership
Schulte Nordholt		Henk	KITLV
Visscher		Sikko	KNAW
Janssen		Dennis	Van Vollenhoven Institute
Saleh		Hasnawati	ALMI AIPI
Andela		Danielle	IDLO
Hartog	den	Esther	Vrije Universiteit Amsterdam
Mudde		Huub	MSM
Cornelissen		Dirk	Vereniging Hogescholen
Alaerts		Guy	UNESCO-IHE
Bouman		Monica	Indonesia Nederland Society
Ouburg		Jeroen	WUR, Strategy and Strategic Accounts
Ven	van der	Andre	Radboud university
Wibisono		B. Hari	Embassy of the Republic of Indonesia
Loran		Tom	Faculty ITC, University of Twente
Govers		Cora	NWO-WOTRO Science for Global Development
Veen	van der	Joost	MinOCW
Kouwenaar		Rianne	VSNU
Roestenberg		Meta	Leiden University Medical Center
Zeegers		Mijke	Erasmus University Rotterdam
Keuls		Carel	UNESCO-IHE
Scheenaard		Bart	Rotterdam School of Management, Erasmus University
Steenbrink		Karin	HAN
Duits		Caroline	EP-Nuffic
Beerkens		Eric	Universiteit Leiden
Oey-Gardiner		Mayling	AIPI
Ritonga		Ourina	Embassy of the Republic of Indonesia
Boeren		Ad	EP-Nuffic
Aarts		Han	Maastricht University
Haarhuis		Paula	Radboud University
Danial		Daniel	Wageningen University and Research Centre-Plant Breeding
Luijendijk		Maryke	Erasmus University, Rotterdam School of Management
Eelderink		Lyande	University of Twente, ITC Faculty
Helsen		Ema	HAN University of Applied Sciences
Veenstra	prof.dr.	Albert	Dutch Institute for Advanced Logistics (DINALOG)
Woude	van der	Hatte	The Hague University of Applied Sciences - Masters & Professional Courses
Janssen		Jorien	Ministry of Foreign Affairs

Smit		Jan Reint	RVO
Vet		Louise E.M.	NIOO-KNAW
Grieken	van	Mathijs	VTOC Fokker BV
Bravo Madrid		Miguel	NHTV Breda
Kraaijveld		Enny	Rotterdam University of Applied Sciences
Heikoop		Rick	RDM-Centre of expertise
Muhamad		Roby	Indonesian Young Academy of Sciences
Verlinde		Johan	City of Rotterdam
Botden-Scheltinga		Tjallie	VHL University of Applied Sciences
Essen	van	Gregor	Holland Water Challenge
Roos		Rennie	INYS
Uytendaal		Arjen	Nederland Maritiem Land
Blessing		Frits	Living Labs Indonesia
Bakker		Mervin	NESO Jakarta
Koeslag		Arjan	EP-Nuffic
Ford		Martin	Rotterdam Business School
Staps-Brugemann		Liesbeth	TKI Dinalog
Zanten	van	Erik	HAN University of Applied Sciences
Ouden	den	Willem	HZ University of Applied Sciences
Yap		Tjay-Koen	EP-Nuffic
Brujin de		Henk	Port of Rotterdam
Ovaa		Maggy	UMC Utrecht and Elevate Health
Starmans		Steven	Hogeschool VHL
Yara	mrs.	Idawati H.M.	Indonesia Academy of Sciences
Bouman		Monica	Indonesia Nederland Society
Nasima		Imam	Nasima Vertaalbureau
Sudiana		Dodi	Universitas Indonesia
Kessel-Hagesteijn	van	Renée	NWO
Bloemen	van der	Peter	MFA
Mahdum		Mokhamad	Indonesia Endowment Fund For Education
Leeuw	de	Geri	KNAW
Passchier		Jan	Vrije Universiteit Amsterdam
Zwaagstra		Tim	University of Groningen
Den Hartog		Tia	University of Twente
Langen	de	Joost	The Hague University of Applied Sciences
Weima		Freddy	EP-Nuffic
Grieken	van	Martin	VTOC Fokker BV
Kwint		Sheila	RVO
Os	van	Willemijn	EP-Nuffic
Blaauw		Wieke	Erasmus University, ISS
Yoo		Sang-Ah	Transfer/ Nuffic
Hooghiemstra		Theo	EP-Nuffic

IMPACT OF INNOVATION in herbs and spices logistics

INTERNATIONAL LIVING LAB LOGISTICS INDONESIA-NL

Dutch Institute for Advanced Logistics

Princenhagelaan 13, 4813 DA Breda, The Netherlands

Telephone + 31(0)76 531 5300

info@dinalog.nl

WWW.DINALOG.NL

PROJECT: Living lab Logistics Indonesia-NL

PROJECT PARTNERS: Institut Teknologi Bandung, Institut Teknologi Sepuluh Nopember, Trisakti University, Pustra-UMG, Arnhem-Nijmegen University of Applied Sciences, Breda University of Applied Sciences, Rotterdam University of Applied Sciences, International Port Corporation, Samudera Indonesia, Witteveen+Bos Indonesia, Port of Rotterdam, Kementerian Perhubungan Republik Indonesia, Dinalog, Nuffic Neso Indonesia

OTHER PARTIES INVOLVED: PT Ollopp, Agronic Euro-East Bridge Farm, Pelindo III, Pelindo IV, PTC+, Garuda Indonesia Cargo

AN INTERVIEW WITH: Chair Ollong, Director Business Development at PT Ollopp

“Through mapping out the nutmeg supply chain from Ambon to Rotterdam, we can introduce far-reaching improvements.”

PT Ollopp is a Dutch-Indonesian family firm with around 90 employees in the coastal village of Hila on the island of Ambon.

As a large exporter of nutmeg, mace and cloves to, for example Verstegen Spices & Sauces, the company is a participant in Living Lab Logistics Indonesia-NL (LLLI-NL) and in search of opportunities for improving the entire nutmeg supply chain from Hila to Rotterdam. Chair Ollong: “The LLLI-NL network helps us acquire and develop practical knowledge, think out-of-the-box and experiment.”

SUPPLY CHAIN ANALYSIS

PT Ollopp customers make increasingly higher demands on quality. An important requirement is the traceability of goods. Researchers from the Institut Teknologi Sepuluh Nopember and Rotterdam University of Applied Sciences have prepared a research plan together. Students then mapped out the supply chain on three levels: globally from Ambon to Rotterdam based on the Supply Chain Operations Reference model, regionally from Ambon to Surabaya, and locally within the port of Surabaya.

“The Indonesian Ministry of Agriculture considers PT Ollopp an example for other exporters.”

RESULTS

The results were a real eye-opener. Ollong: “We always outsourced transport in good faith without knowing exactly how our product was treated. Thanks to the analysis, we uncovered several inefficiencies that we were then able to correct with our business partners and Pelindo III, who is responsible for the port activities in South East Indonesia.” During the application for the certification of the nutmeg production the results helped, above all, to demonstrate the quality of the supply chain.

NEW LOGISTICS CONCEPTS

The analysis was shared and discussed with local scientists, logistics service companies, the port authorities and the industry. Ollong: “As a result, there has been a strong rise in the awareness of the necessity for creative solutions and the development of new logistics concepts, infrastructure and services.” Various alternatives were considered: transport via other ports in Indonesia, use of other containers, inspection closer to the production, and production for the home market. Ollong: “We are also on the lookout for other supply chains that we could involve in the improvement of the Moluccan infrastructure and services. The continual meeting of customer demands remains a challenge, but the opportunities are great.”

RESULTS

- 20% reduction in handling time, including quality controls, in the port.
- Pilots for the use of 40ft reefer containers as a replacement for 20ft ventilated containers.
- Rain Forest Alliance and Organic Agriculture Certification.
- Tapping into new foreign markets like the USA and Australia and the Indonesian home market through better visibility and traceability in the supply chain.